

PERIÓDICH VERMELL

∴ SALUT PÚBLICA ∴ INTERESSOS POPULARS ∴ ARTS Y LLETRES ∴

PREUS DE VENTA
 25 exemplars. Una pesseta
 Cada número. 2 quartos
Surt a llum ab tota regularitat á lo menos una vegada cada setmana

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
 96 - RONDA DE LA UNIVERSITAT - 96
 BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Tot Espanya, portat á domicili. . . . 8 rals trimestre
 Països de la Unió Postal. 16 id. id.
Dona números extraordinaris sempre que ho demanen las circumstancies

MONUMENT Á CLAVÉ

Poch avans de anar á entrar en máquina nostre número passat, rebiam la circular de la Comissió del monument á Clavé, preguntnos obrissem una subscripció en nostre periódich al objecte de recullir fondos pera portar á terme la idea que feu constituir la citada Comissió.

No serém pas may nosaltres qui regatejém nostre concurs á tan lloable pensament, ni creyém que hi haje un sol catalá de cor que tal fassa. Clavé es una de las mes llegendarias glorias de Catalunya, tal volta la mes preuhada, puig no degué son nom á res mes que á son talent y á sa constancia, ocupantse, com á verdader fill del poble, en instruir y moralisar, deleytant, á sos semblants, ab la mes sublim de las bellas arts, ab la música.

Clavé, además de músich-poeta, fou polítich. Partidari acérrim de la Democracia, may buscá la política com á negoci, com feren tants d' altres, ni vengué sas conviccions per un plat de lletias. Aixó fa que á LA TRAMONTANA li siga doble simpátich lo recort del immortal Clavé, qual retrato y biografía publicá ja en un de sos primers números, honrant lo seté aniversari de sa mort (24 Febrer 1874).

Á continuació insertém la notable circular passada per la Comissió, y participém á nostres llegidors que en la llista de subscripció que avuy obrim hi admeterém desde la ínfima cantitat de un ral, pera que tothom que vulga puga contribuir, á mida de las sevas forsas, á la realisació de

aixecar un monument á la memoria del conseqüent democrata y floreat músich-poeta En Joseph Anselm Clavé.

COMISSIÓ DEL MONUMENT Á CLAVÉ

Entusiastas admiradors del inspirat músich-poeta que ha legat á Catalunya un tresor de cants que no moriran mentres visca la terra catalana, no hem fet mes que recullir una idea que feya temps vagava per la atmósfera, idea de agraïment y santa admiració que sentian tots; però que ningú formalisava, encaminada á erigir un monument á JOSEPH ANSELM CLAVÉ.

No se 'ns podrà dir pretensiosos si nosaltres nos atrevim á recullirla, no per afany de gloria, que aquesta será tota entera de Catalunya, sinó perque era ja necessari que fos qui fos s' amparés de un propòsit tan patriótic y noble com lo de pagar un deute al inspirat fill de Catalunya que consagrà sa existencia tota al cultiu del art catalá y á la instrucció artística y al enaltiment moral de las classes treballadoras.

Si no sabessem que la nostra terra es agraïda, vacilariam; si no tinguésem la seguretat de que aquí y fora de aquí en lo resto de Espanya y fins en América, ahont vulla que esbategui un cor catalá, la nostra veu ha de trobar eco simpátich, no 'ns hauriam emprés tan honrosa iniciativa.

Peró la mateixa vivor de la obra de Clavé, sos cors immortals, tan admirats avuy com lo dia en que nasqueren, lo concurs que acut á oirlos y admirarlos ahont sia que 's cantin: la grandesa que á través del temps y de la mort ha adquirit la figura del músich-poeta avuy per ningú discutida, per tothom admirada, fan que 'ns dirigim á tothom: á las altas representacions de las provincias catalanas y dels municipis de Catalunya: als exercits de coristas euterpenses que mantenen sempre vivas las inspiracions del mestre catalá, als poderosos y als humils, als capitalistas y als treballadors.

Las corporacions oficials, sempre amatentas á honrar á quisia que haja donat honra al país, estem segurs que 'ns respondrán las primeras. Las societats corals ¿cóm no han de respóndrens si viuen encara totas ellas al escalf d' aquest foch de la inspiració artística, que ni la mort apaga?

Y las altas classes de la nostra societat ¿cóm no han de respóndrens també ei un monument al músich-poeta popular es un llas de concórdia social, es un vivant exemple d' emulació á las classes més humils pera que s' elevin ab lo talent y ab la perseverancia?

Las classes que del treball viuen ¡oh! aquestas portarán, estem segurs, son óbol modest, però valiós pera enaltir á Clavé, que es després de tot una de las sevas glorias més legítimas.

La Comissió infrascrita, ab lo concurs de tothom, complirà son objecte, y quan en un siti digne de tal monument y próxim al lloch hont Clavé guanyá sas millors victorias, s' alse aquell atrayentse las miradas de propis y d' estranys, los fills de Catalunya podrán dir: "Per fi hem pagat un deute de agraïment," y 'ls forasters dirán: "Benehit sia lo poble que sab honrar als seus fills ilustres."

Barcelona y Janer de 1883. — *Joseph Rodoreda. — Mariano Obiols. — Anton Fargas y Soler. — Andreu Vidal y Roger. — Pere Pascual. — Maurici Vidal. — Francisco Riba y Lledó. — Frederich Joseph Garriga. — Joseph Gassó y Martí. — Joseph Joan Cabot. — Joseph Ferrer y Soler. — Ferran Marigó. — Frederich Soler. — Joseph Ribera. — Narcís Oller. — Joaquim Riera y Bertran. — Francesch Matheu. — Climent Cuspinera. — Joseph Pamias. — Rossendo Arús. — Emili Vilanova. — Manel Lasarte. — Joseph Roca y Roca. — Angel Guimerá. — Eussebi Pascual y Casas. — † Carlos Sanpons. — F. de P. Urgell. — Alfredo Garcia Lopez. — Carlos Frontaura. — Joseph Maria Serrate.*

SUSCRIPCIÓ

PER' AIXECAR UN MONUMENT AL INSIGNE MÚSICH-POETA

JOSEPH ANSELM CLAVÉ

	Rals
LA TRAMONTANA	40
Suma.	40

Se admeten donatius en aquesta Redacció.

LO MARIT DE UNA PUBILLA (*)

Fadrins, meditóu.

Ab una pubilla, per cert bastant maca, per ma gran desgracia jo 'm vareig casar, que si sent soltera n' estava un poch flaca avuy de tant grassa, fa po de mirar.

En cambi jo estava mes gras que una bota y quan ara 'm miro, de tan flach que 'm veig, la pell, de gallina se 'm torna fins tota, m' agafa una basca y 'm ve un gran mareig.

Jo be prou pensava que 'n sent marit d' ella de la ditxa sempre tindria la clau, pero veig imacatxo! per ma negra estrella, que de ma senyora soch sols un esclau.

Jo escombo la casa set cops la setmana, del pis las rejolas tinch de fregar bé, los mobles espolso quan ella m' ho mana, y 'ls plats cada dia li rento també.

Jo paro la taula, jo faig la minestra, y encare que 'm trobi cansat y cruixit, la meva senyora ja m' arma palestra si la xacolata no li porto al lit.

Si quan estrenyino, sols una trenyina jo 'm deixo per treure d' algun raconet, no 'm deixa en sossego y á crits m' amohina fins que tot li deixo pulit y ben net.

Jo vaig á la plassa tot sol per la teca, com si fos criada, criat ó assistent, lo pa cada dia ne compro á la fleca per mes que veyentme se 'n rigui la gent.

¡Ay! ¡quantas vegadas al mitj d' una sala s' está repapada en un tou sofà, y mentres suor forta del meu cos regala, jo ab manya las moscas li tinch de ventá!

En un llit riquissim tot pie d' escultura, regalo d' un oncle que viu á Paris, prou ella descansa; mes joh desventura! en un llit jo dormo coreat y tot llis.

Cuberts bons de plata, ¡miréu si es injusta! ma esposa ne gasta per tot temps del any; quan jo sols ne tinch culleras de fusta y dugas forquillas dolentas d' estany.

Y per aumentarne mes la pena mia un ángel... ploraire ma ta regalar, que per fer que calli de nit ó de dia tinch de passejarlo y 'l tinch de bressar.

Támbe tinch de darli pa, mam y sopetas, y perquè 's distregui un sol trist ratet, posantmel á sobre li faig ball-manetas y com un sereno, fins toco un xiulet.

Y á mes ¡ay! encare de di 'm descuidava, que quan de cap modo no 'm calla á la nit y de plorá 's torna vermell com un rave, jo tinch de llevarme y durlo al meu llit.

¡La meva senyora vesteix com primpeesa. Pe 'l lucso es capassa de fer disbarats! y á mi 'm fa anar sempre, (ho dich ab franquesa), com un senyor pobre d' aquells mes tronats.

Si rals li demano jo alguna vegada, per ferme fe un traje decent y com cal, que no l' amohini, me diu irritada, porque te migranya y mal de caixal.

—Aixó son excusas,—(li dich desseguida), —tan sols per mofarte dels meus justos prechs, y al punt ella en terra, ne cau com ferida, llensant horrorosos y horribles gemechs.

Pensant que molt bona per cómica fora, la deixo allí sola cridant y xisclant, y al cap de poch rato, ¡mireus la traidora! ¡jo 't flich! me la trovo tranquila cantant.

Aixó á mi no 'm causa pas cap estranyesa, mes lo que m' atipa, m' enfada y confon, es que veyentse ella, per mi tal sorpresa, encare 'm diu fera, mal cor y Neron.

Y si tot fent l' home jo crido una mica, per mes que ella 'm veji com un misto encés, cridant diu:—á casa, no gastis palica, ¡jo soch la mestresal ¡tu aquí, noy, no 'ets res!

Aquesta ressenya tan clara y senzilla, que hos faig de mas penas, fadrins meditóu, puig ben clar demostra, que ab una pubilla, tan sols pot casarshi... ¡aquell qu' es hereu!

Francisco LLENAS

Gracia, Desembre 1882.

(*) Llegida en la vetllada literaria-musical que celebrá lo «Centre de la Unió Gracienso» lo dia 24 de Desembre del any próxim passat.

L' ORFE DE LA FULIOLA

NOTAS ÍNTIMAS

(Continuació)

Calmarem per fi sos ánimos exaltats y quedarem tranquils.

Prop d' una hora hauria passat, quan lo director del ball, passant sens dubte revista á la gent del pati per veure si hi havia hagut novas entradas aquell dia, va fixarse en mí, y dirigintme una mala mirada y ab un sorris y calma irónicas, aixís me diu:

—Y donchs, noy, ¿sembla que tambe has caygut á la trampa?

—¿En quina trampa?

—Vaja, no sigas tarambana; pero dígam, ¿vas fer á lo menos bona atrapada?

—No 'us entench....

—Vamos, ruch, aquí no se amaga res, porque tens de saber que 'l mes pillet al carrer aquí dintre 'l fem servir d' escombriayre. Apa, me sembla que la companya dels *cavallers de industria* va prenent uns *educandos* molt totxos.

Aquestas últimas paraulas me feren recordar aquella casa misteriosa en la cual vaig sopar del modo tan inesperat que coneix lo lector.

Després continuá:

—Vaja, aixérit, afluixa la mosca pe 'ls drets d' entrada.

—¿Qué som en algun teatro, vaig dirli, pera que 's tinga de pagar entrada?

—Y es clar que hi som, respongué en tó de satisfet; ¡no acabas de veure las funciones que aquí 's donan? Vamos, vamos; vingan los *calés* y sino demá, en lo *Jan petit com balla*, desde la pilastra te tiro al aygua, com hi fet avuy ab aquest bergant.

En aquest moment passava 'l noy que habia servit al bandoler d' estravagant batura, y encara que habia cambiat un xich de fesomia, vaig coneixe en ell al Galipau de la casa misteriosa, que per lo vist de una *velliscada* en sos escamotejos habia anat á parar en mitj de aquella colla de miserables.

—Apa, apa, afanyat; va dirme 'l bandoler, que 'ls meus soldats esperan lo *peñascaró*.

Jo no entenia ni una paraula del *caló*, y no obstant vaig comprendre que 'm demanava quartos, y considerant lo molt que habia sofert pera arrearplegar los diners que portava, y que eran tot mon capital, vaig dirli que no volia pagar entrada de cap mena.

Desconeixedor de las costums establertas en los departaments de la presó per la *cangrena social* que 'ls habita, y per altre part creyent que, estant en poder de l' autoritat, me bastaria donar un sol crit pera que tots los empleats del establiment acudissen en mon aussili, baix tan equivocac concepte, vaig pendre ma cándida resolució.

Allavors lo bandoler, ab sa forsa hercúlea me agafá per un bras, y treyentse un *flamench* que portava amagat sota 'l gech, me 'l apunta al pit, y ab aire imperatiu y amenassador, me diu:

—Vingan los quartos ó 't traspasso 'l cor de port á part.

¡Tant descaró 'm deixá nerviós y convulsiu! Y á pesar de tot y de ma justa indignació, no vaig tenir mes remey que donarli 'ls meus quartos.

—No hi ha qu' espantarse per aixó, va dirme 'l bandoler, quan siguis al carrer ja procurarás afanarne d' altres de diners.

No cal dir si tals rahons feyan creixa encara mes ma indignació.

Mentres tenia lloch aquesta escena, de la qual vaig esser la víctima, á las mateixas barbas dels empleats, ne comensava un altra, destinada á inaugurar un drama de sang.

Ab motiu de ser lo dijous gras, los presos del segon pis estavan de festa. De tant en tant se sentian brindis, cants y aplausos, que qualsevol hauria dit que aquells presos estavan en complerta bacanal.

Al soroll dels vidres que tot sovint se sentian trencar, s' hi barrejavan los crits de ¡visca don Pep! ¡visca l' alcaide!

Aquesta saragata cridá l' atenció dels presos del pati, que no tardaren en entusiasmarse y en voler pendre part en la festa.

De prompte lo patibulari que me habia robat, reuneix á sos xavals, com ell los deya, y 'ls comensa á arengar de la següent manera:

—Lleonets engabiats; los presos del segon pis no tenen de ser mes que nosaltres, y si ells *jaman* y beuhen á son pler, es precis que nosaltres fem lo mateix.

—Sí, sí; cridaren tots.

Lo patibulari reuneix la seva gent devant de la fatxada, y com un jefe que arenga á las forsas que te á sas ordres, crida ab veu de tró:

—Minyons ¡visca don Pep!

Y tots los de baix, mirant á las reixas del segon pis, contestan:

—¡¡¡Visca!!!

—¡Visca l' alcaide! repetí.

—¡¡¡Visca!!! contestaren tots.

—¡¡Volém ayguardent!! cridá mes fort que may ab una veu que semblava l' udol de un llop.

—¡Ayguardent!! respongueren centveus á coro.

J. TONIQUAN

(Seguirá)

Ab motiu dels balls de máscara y de las gatadas propias del carnaval, lleigeixo en los diaris unas ressenyas que s' hi poden llogar cadiras.

L' un diu qu' entremitj de aquells llabis esponjosos s' hi veu un *océano* de felicitats.

L' altre conta que las miradas [sortidas per entremitj de las caretas *irradiaban* un círculo *tempestuós* de bellasas peregrinas.

Lo de mes enllá 'ns fa saber que las alenadas de la balladora li recordavan los *célichs* perfums de las flors tropicals y 'l deixavan aletargat (¡alsa babós!) en un mar de confusas contemplacions.

Y entremitj de tan *célichs* perfums, llabis esponjosos, acéanos de felicitats, círcols tempestuosos, mars confusos y cervells *encalabrinats*, nosaltres creyém que si no aumentan los pensionistas á Sant Boy y á Nova Belen, es un verdader miracle.

¡Com se coneix que 'l Janer es lo mes dels gats!

** **

Un cas original passat fa poch dias á Paris:

Un obrer desesperat intenta suicidarse y 's tira al Sena.

Dos empleats se n' adonan y corren á una llanxa per anar á salvarlo.

Xoca la llanxa ab un pont, y cau al ay-

gua un tripulant, essent arrastrar per la corrent.

Flota 'l suïcida després de haber anat un xich á fons, se n'adona del perill del que anava á salvarlo, y per moviment instintiu, corre ell á salvar al altre.

Després de molts esforços logra 'l suïcida agafar al que pretenia salvarlo, que, cambiantse 'ls papers, es salvat pe 'l que volia morir.

Y perque no falti variació al drama, arriba 'l comissari de policia, s'entera de lo succehit y després de donar las gracias al obrer per sa abnegació en salvar l'empleat, me 'l fa posar pres per la tentativa de suïcidi.

Lo cas no deixa de ser sobradament original; pera donarlo á coneixe als nostres llegidors.

** **

Ya estém en dijous gras.

Sols que, com totas las cosas del mon, los uns massa y 'ls altres gens.

Pe 'ls polítichs que 's desvetllan per fer-nos felissos, tot l'any es gras.

Y 'l pobre treballador que sua la cansalada, sempre la balla magre.

¡Cantéu, poetas, alabant las excelencias de la societat present!

** **

Se diu que 'l president de la Diputació de Girona ha renunciat á cobrar los gastós de representació que com á sou se li tenen senyalats.

Casi 'm sembla una calumnia.

** **

Noticia de sensació.

L'Audiencia de Valencia ha condemnat al jutje municipal de Xátiva á sis mesos y un dia de presó correccional, cent pesetas de multa, inhabilitació y costas, per abusos electorals.

Espavilis, señor Martí; obri l'ull, graciosa autoritat, que hi ha un refran que diu: «Quan vegis las barbas de ton vehí pelar...»

** **

Á Figueras ara tot just comensan á treure 'l nas los embargs als contribuyents per industria que no han pagat segons las célebres tarifas camachinas.

Y al fer la subasta dels objectes embarcats, després de mes de una hora de inútils pregons, van dexarho corre per no presentarse compradors, com succeheix per tot.

** **

Y á propósit.

¡Cóm queda á Barcelona y á Mallorca la qüestió de las contribucions?

Per mes que aixó siga una tafanería, no 'm desagradaría saberho.

** **

Tornemhi ab las irregularitats.

Los recaudadors de contribucions de la provincia de Tarragona, senyors San Gregori, Micó y Sanz, han desaparegut en companyia de alguns quartos.

Aquesta vegada sembla que s'ha fet lo miracle d'engarjolar algun irregularisa-

dor, que á n'aquestas horas se troba ab allotjament en las presons de Tarragona.

Es fácil que se 'ls castigui.

La cantitat irregularisada sembla no es molta.

¡Infelissos!

** **

Un periódich se queixa de que una marquesa haze comprat un vestit á Paris pera assistir al ball de casa la Samá, perque aixís no protegeix la industria nacional.

¡Válgam Deu, y quanta ignoscencia corra pel mon!

¡Y donchs que 's pensa que l'aristocracia serveix per res útil.

Com no ho crega 'l *Diluvio*, que diu que festas de aquellas convé que 's repeteixen sovint...

** **

Á Gracia diuhen que 's tracta de celebrar un certámen literari.

Que vaji de gust.

** **

Lo conegut aereonauta Mayet ha mort á conseqüencia de una cayguda á Madrid.

Y tants polítichs que per allí fan salts mortals y sempre cauhen de peus!

** **

Segons diu un periódich, á Espanya 's gastan cada any *vuytanta mil* milions de kilos de bacallá.

Se coneix que 'l que va fer lo càlcul no mirá prim en anyadir zeros á la dreta.

Treyentne 'l compte d'aquesta cantitat, resulta que cada espanyol tindria que menjarse al dia prop de una arroba y mitja de bacallá.

Y encara resulta aquest compte contanhi tots los espanyols de mamella.

Y ara ja pot lo lector beure un trago, que aquesta noticia es molt capás de fer agafar set á qualsevol.

** **

Los periódichs ministerials diuhen que 'ls espanyols estém de *enhorabona* perque don Alfons casa á sa germana Pau ab un príncep de Baviera.

¡Ay carám! y nosaltres tan ingrats que no sabém alegrarnos.

** **

No mes que 65,000 homes demana 'l goberner per la quinta de aquest any.

Ara potser comprega que 'ls espanyols tenim d'alegrarnos perque 'l rey casa á sa germana.

** **

Diu *El Cencerro*:

«Pues, señor, hemos llegado á unos tiempos tan felices, que pedir más seria gollería. Las traiciones políticas se ensalzan, y el gobierno las premia: se roban unos cuantos millones, y en siendo millones, nos encojemos de hombros y llamamos al hecho filtración ó irregularidad; se denuncian por medio de la prensa ó del folleto, timos propios de Diego Corrientes, y decimos: «En cualquier país ese Duque no volvería á levantarse mas; pero aquí, verá usted como llegará otra vez á arriba.» ¡Y es verdad! Castelar, despues de su apostasia, no

se hubiera levantado en ningun país, incluso Marruecos. El duque de la Torre vencido y echado por unos cuantos soldados cuando estaba al frente de 60.000 hombres y rigiendo los destinos del país, ni entre los zulús hubiera podido recobrar su prestigio. Márton, el mariposo político, tendría que irse á la China, si en otra parte hubiera hecho esa deshonesta apostasia. ¡Carape á lo que hemos llegado los descendientes de tantos bravos como dice la historia que ha habido en esta España!»

** **

Lo nou ministre de Hisenda diuhen que també tracta de vendres las montanyas que feren caure á n' en Camacho.

En materia de fer quartos, tots los ministrés d'Espanya son lo mateix.

De sastre pots mudar, que de ministre no escaparás.

** **

Aquell milionet de rals cada any que 's tractava de donar á una certa senyora baix lo nom de *carga de justicia*, y que tan de rebombori mogué, sembla que ara 's tracta de tornarse á remenar baix la protecció del nou ministeri.

¡Viva 'l rumbo!

Aquesta carga ja fa temps que 'ns está carregant.

** **

Copiém d'un periódich:

«Unas quantas xifras del pressupost per entreniment dels contribuyents:

Per la casa real: 40 milions de rals.

Per la Deuda pública: 892 milions.

Per classes passivas: 180 milions.

Pel clero: 168 milions.

Pel ministeri de la Guerra: 524 milions.

Pel ministeri de Marina: 144 milions.

Total per aquestos sis conceptes: 1,948 milions de rals, que partits per 16 milions d'espanyols, tocan 121 rals, 37 céntims per barba.

Vaja que per tan luxo, la cosa es barata.»

** **

Pensaments d'en Gambetta que publica un periódich de Paris:

—Es precís honrar als morts, sobre tot als que han mort en la desgracia, en la derrota, que han sucumbit sense esperansa: pero que han complert son deber fins al punt de ferho ab lo sentiment de no poder donar per sa patria mes que una cosa: la seva sanch.

—L' historia marxa y no pot repetir-se.

—Lo pinácul del dret es moltes vegadas lo pinácul de la injusticia.

—No regonesch á ningú 'l dret d'imposarme, á nom del Estat, la meva filosofia ó la meva idolatria.

—Res hi ha mes perillós, mes corruptor, que fer de la lley l'instrument venal de las passions y de las concupiscencias dels partits.

** **

Lo reverendíssim senyor Martinet de l'Arpa nos pregunta desde *La Vespa* tantas y tals cosas de Deu, la creació del mon, l'ánima, la generació espontánea y las teo-

rías de Darwin, que tindriam d'omplir set dotzenas de TRAMONTANAS per respondre al avispat Martinet.

Y estém segurs que ni aixís logriam contestar satisfactoriament al nostre contrincant. Perque la veritat siga dita, es precís fer molts y molts *distingos* per afirmar ó negar aquellas preguntes, sobretot, quan, com nosaltres, se parteix del principi de no admetre lo absolut en tot alló que estiga subjecte á interpretacions ó apreciacions, segons siga lo punt de mira en que un se colouí.

Professém un principi negatiu en las materias sobre que 'ns pregunta lo tal Martinet; per nosaltres tant s'equivoca ell, si ho accepta, com los que negan.

Vegi donchs, si vol entrar en polémica, de definirnos qué entent per Deu y qué per ánima, lo bon senyor Martinet.

Un cop aclarit aixó, á pesar del principi que professém, no tindrem inconvenient en tirar avant.

Després de lo dit sembla que no deuriem resar de la generació espontánea ni d'en Darwin, mes sápigam en Martinet que á galants ningú 'ns guanya y per lo tant no tenim inconvenient en contestarli: que á n'en Darwin y sas teorías professém lo respecte á que son mereixedors, perque no pot negarse que ell es lo sabi mes eminent que de dos á tres sigles ensá ha conegut la Humanitat; y sas teorías, com fillas de semblant talent, sense que las tinguem per infalibles, deixan molt enrera las demás, sense excluir aquellas que per contar llarchs sigles de fetxa y prestarse á mil interpretacions d'estira y arronsa, volen alguns, pot ser en Martinet entre ells, que sigan la veritat, lo únich, lo absolut.

LA CANSÓ DEL DESGRACIAT

A MON BENVOLGUT AMICH JOSEPH SANTAMARIA

Mireus, estich tant de pega, que may la desgracia 'm deixa, lo meu cap tant ensopega, que tots los mals arreplega desde 'l dia que vaig neixe.

Era un dimars de Febré, jorn sols de fatalitat; sent dimars, res te surt bé, y sent un més esguerrat, esguerrat també vaig sé.

Vaig neixe tant embolica, que al batejá en semblants cassos, tot cridant que no se explica, me 'n vareig anar de nassos cayent dintre de la pica.

Sort que 'l capellá formal me va treure com tal cosa; res, la pega, sort fatal, vaig pendre un bany general sense aná á la Deliciosa.

Y d'allavors als quinze anys que no hi fet may res de bó, tot m'ha portat mals y danys, y he sofert tants desenganys que hos dich que n'hi há un vagó.

Vaig aná á estudi, y entesos; mes era jo tan bagarro; que 'ls llibres van quedá estesos, Mireus que apendre 'l Narro crech que hi vaig está nou mesos.

Ab fatichs y ab moltes penas vingué dels setze anys l'esclat, com que bullian mas venas, anaba al detrás de nenas, com un boig arrematat.

A totes donaba amor dihent que hi hauria bodas, tenia, per diu millor, fet ab axamples lo cor, era en fi, un me gustan todas.

Pero la sort malehida feya qu'ab amor igual, com jo feya mala vida m'enjegaban sols á dida, es dir, no 'n feyan cabal. Y perduda la xaveta y aburrit de tants tropells, un dia sols per brometa, vaig fé traurem la planeta per aquell qu'ensenya ausells. Y un pinsá de Montalegre, al cullirla, s'entranca lo coixet ab veu alegre, li vá dí—*Sácala blanca*, y ell que sí, que la treu negre.

Serás muy desgraciado te saldrá todo al revés, y aburrido y fastidiado, morirás de un resfriado si no mueres d' algo mes.

Del fet al dit, d'aquell dia, tot al revés m'ha sortit no hi hagut algarabia, ni hi probat teni alegría que no 'n surti penedit.

Estimo de cor, penjada, la noya á cap preu me vol, y es ma sort tant empegada, que si un dia vull tronada, allavors surt lo sol.

Si surto ab bastó de casa, se posa núvol y plú; ¿que está núvol y ab catxassa prech lo parayguas? no passa; surt un sol que 'l cervell cou.

Vull una noya? no 'm mira; vaig pel carrer? ensopego; enseng un puro? no tira; m'asech, se 'm romp la cadira, y 'm elavo un tanto de cego.

Jo hi prés bitllets y no treuhen; perdo 'ls dinés á grapats, no 'm pagan si res me deuen, y fan veure que no 'm veuhen, los amichs quan van mudats.

M'aturo en mitj del carrer y un pillo d'amagatotis lo meu rellotge ja té, y si erido al lladre, ré, per boig m'inflan los bigotis.

Y estich cansat de patí, y estich cansat de pená, y de desgracia y sufrí; y tan tip estich de mí que 'm voldria suicidá.

Sino que penso que l'tret de la pistola que mata, si ho probo segú no esclata; ó si ho fá, per anar dret sortirá per la culata.

R. COLL GORINA.

Allá va una noticia espeterrenca. En un poblet de Viscaya que 's diu Artega, hi ha una iglesia. Aixó no te res de estrany.

Aquesta iglesia fou robada. Tampoch te res de particular.

Y un cabo de la Guardia civil va trobar los objectes robats. Aixó es algo.

Y aquells objectes, que eran copons, candeleros y canadellas de plata, van trobarse dintre una sombreroera del rector y dins del baul de la majordona. Ja es bastant.

Pero 'l rector y la majordona van dir que alló no podia ser res mes que un miracle. Aixó ja es molt.

Y á pesar del miracle, lo cabo de la Guardia civil, Cárlos Iraga, agafa al capellá y la majordona y me 'ls planta á la cagamenja. Aixó es ¡la mar!

Y vetaquí que ara 'ls'incréduls, ab tants robos de iglesias, serém molt capassos de pensarnos que hi tenen que veure las majordonas, sagristans, rectors, etc., etc.

¡Mal pensats!

** **

Ha caigut un llamp á la iglesia parroquial de Oropesa, tirant per terra al sacerdot que deya missa, al sagristá y algun altre devot, que quedaren mitj asfixiats pel foch del cel.

Decididament la divina providencia ha declarat guerra á las iglesias.

Lo rector de Olot va excomunicar fa pochos dias á un obrer de Sant Joan Lasfontos perque sabia que rebia pe 'l correu llibres *dolents*.

L'excomunicat obrer li feu dir al excomunicador, que estava equivocac en lo de llibres *dolents*, puig si n'hi volia comprar n'hi vendria á preu corrent, pera que 's convencés de que eran llibres *nous*.

Lo rector no ha volgut fer la proba.

** **

A Balsareny s'ha fet un auto de fe de llibres anticlericals, al crits de ¡Mori la Constitució! ¡Morin los espiritistas! ¡Morin los *flachsmasons*! ¡Morin los lliberals! y algun altre bram que fins ara no 's te pas coneixement de que hagin arribat al cel.

Las teresianas, fillas de María, beyatas de tots colors y demás carn de prebere feren la festa ab son capitá, vulgó rector, de cap de colla.

Lo rector de Balsareny deu pensar en aquell refran de *á falta de pan buenas son tortas* y deu dir: No podent cremar lliberals cremém llibres.

Tot son entreteniments... católichs.

** **

Per allá prop de festas de Nadal, contan que una dotzena de noyas de divuyt á vint anys se tancaren tota la nit ab lo rector dintre la iglesia de Rubí, al objecte de *practicarse* en las funcions del naixement del fill de Deu.

Y contan malas llenguas que passaren la nit movent gran xibarrí, y fins algun periódich heretje diu que mossen Baltá va *tocarlas lo piano*, y que jugaren *á fet*.

Yo no sé aquesta gentota ('ls heretjes) qui 'ls fa ficar allá ahont no 'ls demanan. ¡Tafaners!

** **

L'esmentat rector de Rubí mossen Baltá, va dir l'altra dia desde la trona que tots los llibres-pensadors, partidaris del laicism y protestants, no son espanyols.

La veritat, jo no trobo, ni piadosament pensant, lo perquè de dir tals gotillas en nom del Esperit sant.

MUDANSA

A moltes casas hi há la total posat ab a; nom de dona 't podrá di mon total posat ab i; per las botas compro jo lo que mon tot diu ab o.

Ramon ROMANISQUI.

** **

GEROGLIFICH

×
N E G R E
I
N O
S A L
M I I X

Ramon ROMANISQUI

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADAS:—1.ª Fa-ri-go-la; 2.ª Ca-mi-sa.

GEROGLIFICH:—Qui no creu á bonas te de creure á malas